

**XXIX DZIEŃ JUDAIZMU
W KOŚCIELE KATOLICKIM W POLSCE
17 STYCZNIA 2026 r.**

**Lud Boga:
„Twój lud, będzie moim ludem,
a Twój Bóg – moim Bogiem”
(Rt 1,16)**

Obchody Centralne: Płock 2026

Centralne obchody XXIX Dnia Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce odbędą się w Płocku 15 stycznia 2026 roku. Tak jak w poprzednich latach mają one na celu przede wszystkim przybliżenie wiernym i duchowieństwu znaczenia judaizmu w rozumieniu oraz praktykowaniu wiary chrześcijańskiej, w tym – przypomnienie roli ludu wybranego w historii zbawienia i we współczesnym życiu Kościoła. Hasłem tegorocznych uroczystości jest fragment z *Księgi Rut* – wypowiedź tytułowej bohaterki, cudzoziemki – Moabitki. Pokochała ona swoją teściową Żydówkę Noemi i lud żydowski tak bardzo, że po śmierci swojego męża, gdy ta postanowiła wrócić do Betlejem (skąd wcześniej ją i jej rodzinę wygnał głód), nalegała, by mogła jej towarzyszyć i przyłączyć się do tego ludu na zawsze. Stąd deklaracja: „Twój lud, będzie moim ludem, a Twój Bóg – moim Bogiem” (*Księga Rut* 1,16). Następstwem tej decyzji było małżeństwo Rut z krewnym jej męża Boozem, zapewniające trwałość rodu, z którego wywodził się król Dawid. Rut, choć nie była Żydówką,

można zaliczyć – obok Sary, Rebeki, Lei i Racheli – do wąskiego grona najważniejszych kobiet w historii zbawienia. Ma ona także szczególne znaczenie dla Kościoła, gdyż z rodu Dawida (syna Jessego, syna Obeda, syna Booza i Rut) wywodził się „Józef, mąż Maryi, z której narodził się Jezus, zwany Chrystusem” (Mt 1, 16). Rut została włączona do narodu Izraela, stanowiącego szlachetną oliwkę, w którą chrześcijanie zostali przez Chrystusa wszczępieni jako gałązki oliwnejdziczki (por. Rz 11, 17-24) i jak stwierdził Sobór Watykański II (1962–1965), wciąż karmią się „korzeniem dobrej oliwki” (*Nostra aetate*, 4 [1965 r.]).

Kościół oficjalnie naucza, że Żydzi nigdy nie zostali przez Boga odrzuceni i nadal są Jego Ludem, narodem wybranym, a ich „szczególny charakter [...] nie polega na wyłączności, lecz na otwartości, i zgodnie z planem Bożym ma stać się powszechny” (*Żydzi i judaizm w głoszeniu słowa Bożego i katechezie Kościoła katolickiego*, 5 [1985 r.]). Dokumenty Kościoła katolickiego ponadto przypominają wszystkim wiernym:

Bóg przemówił, wybrał sobie lud, wielokrotnie go uwalniał i zbawiał, związał się z nim przymierzem, sam mu się ofiarowując (łaska) i zalecając mu drogę wierności (Prawo). Osoba i dzieło Chrystusa, jak również istnienie Kościoła są niejako przedłużeniem tej historii. Ta zaś otwiera wybranemu ludowi cudowne horyzonty przyszłości: potomstwo (obietnica dla Abrahama), miejsce pobytu (ziemia), trwałość pomimo kryzysów i doświadczeń (dzięki wierności Boga), nastanie idealnego porządku politycznego (królestwo Boże, mesjanizm). Błogosławieństwo dane Abrahamowi od samego początku ma charakter uniwersalistyczny. Zbawienie dane przez Boga dotrze do krańców ziemi. Istotnie, Chrystus Jezus zbawia cały świat. (*Naród żydowski i jego Święte Pisma*, 64[2001 r.])¹

¹ O wszystkich powyższych – tu skrótkowo podanych – kwestiach szerzej można przeczytać w najnowszej książce *Kościół katolicki wobec Żydów i judaizmu. Dokumenty Stolicy Apostolskiej (1965-2015) i komentarze* (red. Kardynał Grzegorz Ryś i Sławomir Jacek Żurek, Kraków: Wydawnictwo WAM, 2025), w którym zamieszczono, wraz z krytycznym omówieniem, dokumenty watykańskie powstałe jako kontynuacja deklaracji *Nostra aetate*.

Nieodłącznym elementem każdego Dnia Judaizmu w Kościele katolickim jest wspólna modlitwa chrześcijan i Żydów. W 2026 r. odbędzie się ona rano w Katedrze Płockiej podczas upamiętnienia ofiar Zagłady oraz wszystkich dawnych żydowskich mieszkańców Płocka, i wieczorem na nabożeństwie Słowa Bożego w Muzeum Żydów Mazowieckich. Motywem przewodnim nabożeństwa będzie kwestia znaczenia Ludu Boga w judaizmie i w chrześcijaństwie. Czytania biblijne ze Starego i Nowego Testamentu (Rut 1,15-18.22, Iz 56,1-8, Ewangelia Łukasza 19, 1-10) zostaną opatrzone komentarzami żydowskim oraz chrześcijańskim.

Ufamy, że obchody XXIX Dnia Judaizmu nie tylko w Płocku, ale i w Kościołach lokalnych w całej Polsce, dające okazję wiernym do czerpania ze skarbcza judaizmu, będą przyczyniały się do wzmocnienia ich wiary.

Sławomir Jacek Żurek

LITURGIA SŁOWA

PIERWSZE CZYTANIE

Rt 1,15-18.22

Twój lud będzie moim ludem, a twój Bóg będzie moim Bogiem.

W niniejszym tekście słowo „naród” (według Biblii Tysiąclecia) zastąpiono słowem „lud”, jak to czyni Biblia Ekumeniczna; na taką możliwość wskazuje także Biblia Jerozolimska za Septuagintą.

Czytanie z Księgi Rut

Oto twoja szwagierka wróciła do swego ludu i do swego boga – powiedziała Noemi do Rut – wracaj i ty za twą szwagierką.

Odpowiedziała Rut: Nie nalegaj na mnie, abym opuściła ciebie i abym odeszła od ciebie, gdyż: gdzie ty pójdziesz, tam ja pójdę, gdzie ty zamieszkasz, tam ja zamieszkać, twój lud będzie moim ludem, a twój Bóg będzie moim Bogiem. Gdzie ty umrzesz, tam ja umrę i tam będę pogrzebana. Niech mi Pan to uczyni i tamto dorzuci, jeśli coś innego niż śmierć oddzieli mnie od ciebie!

Noemi widząc, że Rut uporczywie obstaje przy tym, aby iść z nią, przestała mówić do niej o tym. Wróciła więc Noemi, a z nią była Rut Moabitka, jej synowa, która przyszła z ziemi Moabu. Przyszły zaś do Betlejem na początku żniw jęczmienia.

Oto słowo Boże

PSALM REPONSORYJNY Ps 98,1-4

Refren: Pan Bóg okazał ludom swe zbawienie.

Śpiewajcie Panu pieśń nową, *
albowiem uczynił cuda.

Zwycięstwo Mu zgotowała Jego prawica *
i święte ramię Jego.

Pan okazał swoje zbawienie, *
na oczach pogan objawił swą sprawiedliwość.
Wspomnił na dobroć i na wierność swoją *
dla domu Izraela.

Ujrzały wszystkie krańce ziemi *
zbawienie Boga naszego.
Wołaj z radości na cześć Pana, cała ziemi, *
cieszcie się, weselcie i grajcie.

DRUGIE CZYTANIE

Iz 56, 1 - 8

Cudzoziemców przyprowadzę na moją Świętą Górę

Czytanie z Księgi Proroka Izajasza

Tak mówi Pan: Zachowujcie prawo i przestrzegajcie sprawiedliwości, bo moje zbawienie już wnet nadejdzie i moja sprawiedliwość ma się objawić. Błogosławiony człowiek, który tak czyni, i syn człowieczy, który się stosuje do tego: czuwając, by nie pogwałcić szabatu, i pilnując swej ręki, by się nie dopuściła żadnego zła.

Niechże cudzoziemiec, który się przyłączył do Pana, nie mówi tak: Z pewnością Pan wykluczy mnie ze swego ludu. Rzezaniec także niechaj nie mówi: Oto ja jestem uschłym drzewem. Tak bowiem mówi Pan: Rzezańcom, którzy przestrzegają moich szabatów i opowiadają się za tym, co Mi się podoba, oraz trzymają się mocno mego przymierza, dam miejsce w moim domu i w moich murach oraz imię lepsze od synów i córek, dam im imię wieczyste i niezniszczalne.

Cudzoziemców zaś, którzy się przyłączyli do Pana, ażeby Mu służyć i ażeby miłować imię Pana i zostać Jego sługami – wszystkich zachowujących szabat bez pogwałcenia go i trzymających się mocno mego przy-

mierza, przyprowadzę na moją Świętą Górę i rozweselę w moim domu modlitwy. Całopalenia ich oraz ofiary będą przyjęte na moim ołtarzu, bo dom mój będzie nazwany domem modlitwy dla wszystkich narodów.

Wyrocznia Pana Boga, który gromadzi wygnańców Izraela: Jeszcze mu innych zgromadzę oprócz tych, którzy już zostali zgromadzeni.

Oto słowo Boże

AKLAMACJA PRZED EWANGELIĄ

Alleluja. Alleluja. Alleluja.

Dziś zbawienie stało się udziałem tego domu,

gdyż i on jest synem Abrahama.

Alleluja. Alleluja. Alleluja.

EWANGELIA

Łk 19,1-9

I on jest synem Abrahama

Słowa Ewangelii według świętego Łukasza

[Jezus] wszedł do Jerycha i przechodził przez miasto. A był tam pewien człowiek, imieniem Zacheusz, zwierzchnik celników i bardzo bogaty. Chciał on koniecznie zobaczyć Jezusa, kto to jest, ale nie mógł z powodu tłumu, gdyż był niskiego wzrostu. Pobiegł więc naprzód i wspiął się na sykomorę, aby móc Go ujrzyć, tamtędy bowiem miał przechodzić. Gdy Jezus przyszedł na to miejsce, spojrzał w górę i rzekł do niego: Zacheuszu, zejdz prędko, albowiem dziś muszę się zatrzymać w twoim domu. Zeszedł więc z pośpiechem i przyjął Go rozradowany. A wszyscy, widząc to, szemrali: Do grzesznika poszedł w gościnę. Lecz Zacheusz stanął i rzekł do Pana: Panie, oto połowę mego majątku daję ubogim, a jeśli kogo w czym skrzywdziłem, zwracam poczwórnienie. Na to Jezus rzekł do niego: Dziś zbawienie stało się udziałem tego domu, gdyż i on jest synem Abrahama.

Oto słowo Pańskie

MEDYTACJA NAD SŁOWEM

Księga Rut nie jest historią w ścisłym tego słowa znaczeniu. Wśród ksiąg historycznych (między Księgą Sędziów a 1 Księgą Samuela) została umieszczona dopiero w Septuagincie (i konsekwentnie w Wulgacie); Biblia hebrajska zalicza ją do tzw. „pism” – a ściślej do tzw. pięciu megilot (zwojów) odczytywanych podczas pięciu najważniejszych świąt żydowskich (Rut jest odczytywana w 2. dniu Święta Pięćdziesiątnicy, co samo w sobie jest absolutnie fantastyczne!).

Historie zawarte w tych księgach (oprócz Rt są tu jeszcze: Est, Koh, Pnp, Lam) mogą się wydarzyć zawsze i wszędzie. Mogą być – SA! – historią każdej i każdego z nas

Księga Rut jest historią o Bogu, który przekracza granice ustanowione przez... Siebie Samego. O Bogu, który prababką króla Dawida, największego władcy w dziejach Izraela, uczynił Moabitkę. A przecież Sam wcześniej przepisał: „Nie wejdzie Moabita do zgromadzenia Pana, nawet w DZIESIĄTYM POKOLENIU: nie wejdzie do zgromadzenia Pana NA WIEKI” (Pwt 23, 4). Przepis Prawa czynił Moabitów równymi kastratom, i gorszymi od Egipcjan, którzy przecież zgotowali Żydom wieloletnią niewolę! Petryfikował też złą pamięć o nich – miał być bowiem odwetem za to, że Żydów wędrujących z Egiptu do Kanaanu nie tylko nie przyjęli życzliwie, ale także odmówili im przejścia przez ich tereny i wezwali proroka Balaama, by ich przeklął.

Dziesięć pokoleń! To jakieś trzysta lat! Dla przeciętnie żyjącego człowieka – rzeczywiście WIECZNOŚĆ. Wchodząc z swoją teściową do Betlejem, Rut nie powinna mieć złudzeń: jest OBCA i będzie OBCA! OBCE będą też jej dzieci, i wnuki, i prawnuki, i pra... (przez stulecia!)

A jednak. Ten sam Bóg, który ustanowił powyższe PRAWO, teraz staje się natchnieniem wypowiadanych przez nią słów: „Twój lud, będzie moim ludem, a Twój Bóg - moim Bogiem”. Jest tak, ponieważ przez całą historię zbawienia daje nam się poznać jako Ten, który gromadzi, a nie rozprasza; który nie buduje murów, lecz je burzy; nakazuje miłość, a piętnuje nienawiść!

I dlatego – jak widać właśnie w Księdze Rut – potrafi wezwać, i UZDOLNIĆ człowieka do przekroczenia granic pozornie nieprzekraczalnych! Zadawnionych, usankcjonowanych, oczywistych.

Tu jednak dochodzimy do kluczowego pytania: w jaki sposób Bóg może to uczynić? Otóż, wydaje się, że tylko przez ludzi:

- odważnych jak Rut, gotowa zaryzykować wejście tam, gdzie traktowana jest jak OBCA:
- odważnych jak Booz, który gotów jest PRZYJĄĆ OBCĄ sobie osobę – nie tylko przyjąć, ale wprowadzić do swojego domu, związać się z nią na zawsze i stać się ojcem jej dzieci!
- odważnych jak młody Kościół otwierający drzwi Wieczernika (Dz 2), BY WYJŚĆ do tych, którzy na zewnątrz wydają się Mu wrogami;
- jeszcze odważniejszych – jak młody Kościół otwierający drzwi (Dz 10 - 15), BY WPUŚCIĆ do siebie, do swego wnętrza, niedawnych pogan, obcych Mu kulturowo i politycznie.

Nasz Bóg jest Bogiem przekraczającym granice. I chce to czynić PRZEZ NAS. By tak było, musi to najpierw uczynić W NAS! I między innymi dlatego przeżywamy w Kościele Dzień Judaizmu.

kard. Grzegorz Rys

MODLITWA WIERNYCH

- Módlmy się z ufnością do Boga, wiernego swemu Przymierzcu, pokornie przedstawiając Mu nasze potrzeby i prośby:
- Módlmy się za całą ludzkość – o wzajemną prawdę w miłości, nawrócenie błędzących, uleczenie zranionych, pokrzepienie osłabłych, o ducha służby dla rządzących – aby jej udziałem stał się Boży dar pokoju.
- Módlmy się za chrześcijan, aby wierni Słowu Bożemu byli otwarci na dialog z wyznawcami judaizmu – w duchu akceptacji, wzajemnej pomocy i współpracy – z utęsknieniem oczekując spełnienia Bożych obietnic.
- Módlmy się za Żydów, aby wobec ludzi doświadczanych niewiarą i grzechem byli odważnymi świadkami Jedyne go i Prawdziwego Boga, źródła życia, świętości i wiecznego zbawienia.
- Módlmy się do Pana życia i śmierci, aby pamięć o Zagładzie Żydów i o tragedii ludzkich zbrodni oświeciła mroki obojętnych oraz pobudziła wszystkich do budowania braterstwa i przyjaźni społecznej.
- Módlmy się za nas samych, abyśmy potrafili przezwyciężyć nasze zamknięcia, wznosić się ponad nasze uprzedzenia i z odwagą naśladować Boga, który przyciągał nas wszystkich do siebie.

Boże Abrahama, Izaaka i Jakuba, Boże, którego świadkami po całej ziemi stali się uczniowie Jezusa Chrystusa, umocnij duchową więź braterstwa wiary chrześcijan i Żydów. Który żyjesz i królujesz na wieki wieków. Amen.

Można sprawować Eucharystię według formularza „O uproszenie miłości” (Mszał Rzymski dla diecezji polskich, 173).

ZNACZENIE DNIA JUDAIZMU

Dzień Judaizmu w Kościele katolickim jest szczególnym czasem wspólnotowej refleksji i modlitwy. Refleksja ta, opierając się na tekstach biblijnych i wypowiedziach Urzędu Nauczycielskiego Kościoła na temat dialogu katolicko-judaistycznego, ma pomagać katolikom w odkrywaniu judaistycznych korzeni chrześcijaństwa.

Kościół oficjalnie naucza, że Żydzi nigdy nie zostali przez Boga odrzuceni (*Nostra aetate* 4) i nadal są Jego Ludem, narodem wybranym, a ich *szczególny charakter [...] nie polega na wyłączności, lecz na otwartości, i zgodnie z planem Bożym ma stać się powszechny* (Komisja ds. Stosunków Religijnych z Judaizmem, 1985 r.). Religia żydowska nie jest wobec naszej religii *rzeczywistością zewnętrzną, lecz czymś wewnętrznym, oraz nasz stosunek do niej jest inny aniżeli do jakiegokolwiek innej religii* (św. Jan Paweł II) dlatego, można mówić o ścisłym pokrewieństwie obu religii, a wyznawców judaizmu nazywać *starszymi braćmi w wierze* (św. Jan Paweł II). Budowanie wzajemnego braterstwa i zmiana mentalności wymagają Bożej pomocy, dlatego tak bardzo potrzeba modlitwy.

Komitet Konferencji Episkopatu Polski ds. Dialogu z Judaizmem pragnie przypomnieć główne zasady, które należy uwzględnić przy organizowaniu Dni Judaizmu:

1. Wyjaśniać i upowszechniać istotę Dnia Judaizmu jaką jest odkrywanie jedności korzeni chrześcijaństwa i judaizmu.
2. Przybliżać nauczanie Kościoła po II Soborze Watykańskim na temat Żydów i ich religii.
3. Uczynić modlitwę nieodłącznym elementem obchodów Dnia Judaizmu.
4. Propagować posoborowe wyjaśnienia tych tekstów Pisma Świętego, które w przeszłości mogły być interpretowane w sposób antyjudajstyczny i antysemitki.
5. Wyjaśniać wiernym tragedię Zagłady Żydów.
6. Ukazywać antysemityzm jako grzech (Jan Paweł II).
7. Zapraszać tego dnia do wspólnej modlitwy przedstawicieli innych Kościołów i Wspólnot chrześcijańskich.
8. Zapraszać Żydów do udziału w obchodach Dnia Judaizmu.

